

Radulescu (BNR): Sa tinem cu dintii de reducerea deficitului bugetar; singura optiune rationala

Reducerea impozitului pe carburant ar pune presiune suplimentara pe buget, iar mentinerea obiectivului de diminuare a deficitului ramâne singura optiune rationala, în pofida scumpirii energiei si a presiunilor sociale, arata Eugen Radulescu, consilier al guvernatorului BNR, într-un articol publicat pe blogul "Opinii BNR", intitulat "Joaca cu focul: aruncând benzina pe deficitul bugetar".

"Am tot spus-o si o voi repeta pâna problema va fi rezolvata: cea mai severa constrângere a economiei românești este, de foarte departe, deficitul bugetar. Am trecut de la o datorie publica de sub 12% din PIB în 2006, anul dinainte de intrarea în UE, la 60% din PIB în prezent - o dinamica înfricosatoare, care a atins apogeul în 2024, an fara crize sau evenimente exceptionale, când deficitul unui singur an a ajuns la un neverosimil 9,3% din PIB. Dupa instalarea Guvernului Bolojan a fost demarat un program pe 7 ani de revenire a deficitului bugetar în limitele prevazute de Tratatul de la Maastricht, adica nu mai mult de 3% din PIB. Misiunea de îndeplinit este deosebit de dificila, întrucât se vor manifesta, concomitent, numeroase evolutii opuse inevitabile, printre care cele mai dificile vor fi cresterea platilor pentru dobânzile aferente datoriei publice (ce vor ajunge, în acest an, la peste 60 miliarde de lei, adica 3% din PIB si vor creste an de an!) si majorarea cheltuielilor militare, de la sub 2% din PIB în anii anteriori, la 5% din PIB în câtiva ani de acum înainte", scrie Eugen Radulescu.

El mentioneaza ca nici factorul demografic nu ajuta: în urmatorii 5-7 ani vor iesi la pensie generatiile, numeroase, cunoscute sub numele de "decretei" astfel încât piata muncii va fi mai restrânsa si va plati pensii unui numar mai mare de pensionari.

"Situatia a fost si este pe muchie de cutit. Nu avem decât o singura solutie: sa tinem cu dintii de programul de diminuare a deficitului asumat de Guvern si aprobat de Parlament, program care a fost agreat si cu Comisia Europeana. Nu este placut, este cu mult mai confortabil sa traim pe datorie, pe seama deficitelor care se tot acumuleaza, nu? Ei bine, nu! Din 2017 încoace am tot înregistrat deficite ce au aratat doar un lucru: iresponsabilitatea guvernantilor din aceasta perioada. A venit momentul notei de plata pentru bunastare pe datorie. Pentru ca nu a fost inventat înca mecanismul prin care o tara sa traiasca la nesfârșit mai bine decât reuseste sa produca", afirma Eugen Radulescu.

Autorul precizeaza ca cifrele legate de deficitul bugetar si datoria publica sunt pentru el, ca macroeconomist, la fel de semnificative ca rezultatele analizelor medicale ale unui pacient pentru un medic.

"Sunt pregatit sa înțeleg ca marea majoritate a oamenilor nu au cunostintele care sa îi ajute sa realizeze ce grav este sa ai un deficit care reprezinta cam o treime din veniturile bugetare ale unui an, asa cum putini dintre noi stiu cât ar fi bine sa fie acidul uric în sânge. Când mergem la doctor, însa, rezultatele analizelor noastre sunt comparate cu nivelurile considerate normale, asa ca stim imediat ca un parametru sau altul este în afara plajei aferente omului sanatos - chiar daca, desigur, semnificatia abaterilor ne scapa celor mai multi dintre noi, profanii. Indicatorii macroeconomici nu se bucura, nici pe departe, de tabele ale valorilor recomandate recunoscute de breasla specialistilor în domeniu. Revenind la deficitul bugetar, nu doar valoarea absoluta, de peste 9% din PIB, conteaza, ci si cât reprezinta ea din totalul veniturilor, fiscale sau totale, ale statului si, mult mai important, cu ce dobânzi se poate împrumuta statul pentru a acoperi deficitul respectiv. Daca luam toti acesti parametri împreuna, vedem ca dobânzile platite de România pentru o datorie de 60% din PIB sunt mai mari decât cele platite de Franta, pentru o datorie de peste 120% din PIB", a subliniat Eugen Radulescu.

Conform economistului, motivele pentru aceasta stare de lucruri sunt destul de numeroase si tin de capacitatea de

a produce a economiei, de adâncimea pietei financiare, de nivelul rating-ului de tara.

Autorul atrage atentia ca pietele financiare înțeleg mai puțin "creativitatea" unor guverne si, fara pic de simt al umorului, adauga tot mai multe puncte de baza (un punct de baza este 1% dintr-un punct procentual) la riscul de tara, pe masura ce dezmatul bugetar devine tot mai irational.

El precizeaza ca în acest fel am ajuns sa platim cele mai înalte dobânzi dintre tarile cu rating "recomandat investitiilor" din Europa (împartind podiumul cu Ungaria, tara care are un acces foarte limitat la fonduri europene si are rezultate macroeconomice deplorabile de multi ani), desi eram, înca, sub pragul celor 60% din PIB datorie bugetara totala.

"Primele 7 luni de aplicare a programului Guvernului au fost încurajatoare. Deficitul bugetar de la finele anului 2025, înca foarte ridicat, de 7,7% din PIB (pe baza platilor efective) este, totusi, mai mic decât angajamentul guvernului, de 8,4% din PIB. Prima luna din acest an a adus un mic excedent, fata de deficitul foarte mare din ianuarie 2025 (de notat: în ambele situatii, bugetul pentru anul respectiv nu fusese adoptat, deci cheltuielile au fost oarecum reduce, dar cu rezultate foarte diferite între cei doi ani). Altfel spus, avem un început de a ne tine de promisiune, ceea ce nu ni s-a mai întâmplat de ceva ani. Asta este o veste foarte buna. "Analizele" economiei se îmbunatatesc semnificativ - iar pietele financiare au reactionat pozitiv, reducând dobânzile la care ne putem împrumuta, scrie Eugen Radulescu.

El aminteste ca razboiul din Iran a aruncat în aer piata hidrocarburilor iar prelungirea conflictului ar putea împinge preturile cu mult mai sus decât sunt în prezent.

"Razboiul din Iran a aruncat în aer piata hidrocarburilor; pretul petrolului si al gazului lichefiat s-a dublat în câteva saptamâni, iar prelungirea conflictului ar putea împinge preturile cu mult mai sus decât sunt ele astazi. Desigur, implicatiile acestor evolutii sunt severe: numeroase produse si servicii se vor scumpi, ceea ce va împinge în sus ratele inflatiei si, mai mult ca sigur, va duce la reducerea cresterii economice. Agricultura ar avea, probabil, mai mult de suferit, întrucât lucrarile agricole si irigatiile sunt afectate serios de pretul energiei, iar îngrasamintele s-ar scumpi foarte mult, de asemenea; datorita problemelor probabile de cash flow, fermierii ar putea întârzia unele lucrari, ceea ce ar putea duce si la diminuarea productiei. În prezent, unii analisti avertizeaza asupra riscurilor unei perioade de stagflatie, ca în cazul primului soc petrolier, din 1973 (personal, nu cred asa ceva: atunci criza nu a fost datorata numai cresterii de 4 ori a pretului petrolului, ci si politicilor inadecvate ale guvernelor occidentale)", a scris Eugen Radulescu.

El sustine ca numeroase tari au adoptat deja masuri de limitare a impactului cresterii pretului petrolului, fie prin reduceri temporare de taxe sau prin subventii la pompa, fie prin ajutoare tintite pentru transportatori si gospodarii vulnerabile. Guvernul României a anuntat si el o serie de masuri, cum ar fi limitarea adaosului comercial la vânzarea de carburant, dar s-a ferit sa promita reduceri, fie si temporare, de accize sau alte taxe. În opinia autorului motivul este legat de faptul ca platim pentru dezastrul bugetar din anii anteriori.

"Este adevarat ca peste jumatate din pretul la pompa este impozit. Asa este peste tot în Europa. Benzina de la noi o fi mai scumpa decât cea din Bulgaria, dar e mai ieftina decât în marea majoritate a celorlalte state ale UE. Pe aceste impozite se bazeaza bugetul - adica cel care ar trebui sa ajunga la un deficit de 6,2% din PIB în acest an. Ce alegem? Sa reducem impozitul pe carburant sau sa tinem cu dintii de obiectivul reducerii deficitului bugetar? Ma tem ca a doua optiune este singura rationala. Cred ca posesorii de autovehicule ar putea experimenta pentru scurt timp transportul în comun, si asa marile orase sunt sufocate de traficul rutier, asta daca majorarea cu 50-100 de lei a costului unui plin de carburant este considerata prea mare. Iar daca se va întâmpla ca, urmare a crizei, sa continue cresterea pretului la hidrocarburi pe plan mondial, cred ca Guvernul va adopta masuri tintite, care sa îi protejeze, fie si partial, pe agricultori si pe transportatori. Nu ma astept sa îmi creasca popularitatea dupa asemenea comentarii. Ceea ce înțeleg eu, poate mai bine decât multi altii, este ca anul acesta vom plati peste 60

miliarde de lei doar dobânzi la datoria publica. Daca tinem cu dintii de a folosi doar autoturismul pentru orice drum, la costuri "acceptabile", aceste dobânzi vor creste pâna într-atât încât nu vom mai avea resurse decât pentru a le plati. Iar costurile "acceptabile" vor ramâne doar o amintire", a mai scris Eugen Radulescu.